A

PP

lwn.

ZUL HASSAN & YANG LAIN

B

MAHKAMAH RAYUAN, PUTRAJAYA
RAUS SHARIF PMR
MOHTARUDIN BAKI HMR
MOHD ZAWAWI SALLEH HMR
[RAYUAN JENAYAH NO: A-06B-28-2011]

C

29 MEI 2013

KETERANGAN: *Agen provokatur - Kebolehterimaan keterangan - Sama ada keterangan sokongan diperlukan - Akta Pencegahan Rasuah 1997, s. 44(1)(b)*

D

KETERANGAN: *Dengar cakap - Perbualan telefon - Sama ada perbualan telefon yang dipintas oleh pihak pendakwaan boleh diterima - Sama ada undang-undang lazim terpakai bagi keterangan perbualan telefon - Sama ada keterangan boleh diterima tanpa perakuan Pendakwa Raya - Akta Pencegahan Rasuah 1997, s. 39(4)*

E

KETERANGAN: *Kebolehterimaan - Dengar cakap - Sama ada keterangan saksi yang telah meninggal dunia boleh diterima - Sama ada keterangan untuk membuktikan kebenaran kenyataan*

F

UNDANG-UNDANG JENAYAH: *Rasuah - Penerimaan wang rasuah - Anggapan statutori di bawah s. 42 Akta Pencegahan Rasuah 1997 - Sama ada terpakai - Sama ada penerimaan dan pemberian secara rasuah dibuktikan - Sama ada intipati-intipati s. 10(a)(aa) Akta Pencegahan Rasuah 1997 dibuktikan - Sama ada keputusan hakim bicara wajar diganggu*

G

Responden-responden telah dituduh di bawah s. 10(a)(aa) Akta Pencegahan Rasuah 1997 ('Akta 575') bagi kesalahan meminta dan/atau menerima wang tunai dan perkhidmatan seks daripada SP6 sebagai satu dorongan supaya beliau memperolehi projek yang dicadangkan iaitu untuk membangunkan tanah seluas 90 ekar ('projek tersebut'). SP6 adalah agen provokatur yang bekerjasama dengan SP18, seorang pegawai penyiasat Badan Pencegah Rasuah untuk menyamar sebagai pengurus projek tersebut. Di Mahkamah Sesyen, responden-responden telah dilepaskan dan dibebaskan. Tidak berpuas hati, pihak pendakwaan telah merayu ke Mahkamah Tinggi tetapi rayuannya telah ditolak oleh Pesuruhjaya Kehakiman ('PK'). Maka rayuan ini. Alasan-alasan yang telah dikemukakan

H

I

adalah bahawa PK telah terkhilaf apabila memutuskan bahawa (i) pihak pendakwaan gagal membuktikan satu kes *prima facie;* dan (ii) peruntukan s. 42 Akta 575 tidak boleh digunakan sedangkan pihak pendakwaan telah berjaya membuktikan intipati-intipati permintaan rasuah. Persoalan undang-undang yang dibangkitkan, antara lain, adalah: (i) sama ada keterangan SP6 sebagai agen provokatur boleh diterima; (ii) sama ada keterangan Ruslan (telah meninggal dunia) kepada SP6 boleh diterima masuk atau dikecualikan sebagai dengar cakap; (iii) sama ada perbualan telefon yang dipintas oleh pihak pendakwaan boleh diterima masuk sebagai keterangan di mahkamah; dan (iv) sama ada pemakaian anggapan statutori di bawah s. 42 Akta 575 digunakan.

Diputuskan (menolak rayuan; mengekalkan perintah Mahkamah Tinggi)
Oleh Mohd Zawawi Salleh HMR menyampaikan penghakiman mahkamah:

(1) Hakim Mahkamah Sesyen dan PK telah membuat keputusan yang betul bahawa keterangan SP6 adalah dikawal oleh s. 44(1)(b) Akta 575. Justeru, SP6 tidak boleh dianggap sebagai seorang saksi yang tidak boleh dipercayai dan keterangannya hendaklah diterima serta diperlakukan seperti mana-mana keterangan saksi biasa yang memberi keterangan di mahkamah. Keterangan seorang agen provokatur tidak memerlukan sokongan dan seseorang tertuduh boleh disabitkan atas keterangan agen provokatur tanpa keterangan sokongan. (perenggan 23)

(2) Walau bagaimanapun, memandangkan bahawa terdapat beberapa kecacatan dalam keterangan SP6, keterangannya hendaklah dipertimbangkan secara berhati-hati. (*Andy Bagindah v. PP* (dirujuk); *PP v. Datuk Haji Harun Haji Idris (No 2)* (dirujuk)). (perenggan 26 & 27)

(3) Tujuan pihak pendakwaan mengemukakan kenyataan yang dibuat oleh Ruslan kepada SP6 adalah untuk membuktikan bahawa terdapat permintaan suapan yang dibuat oleh responden. Walau bagaimanapun, kenyataan tersebut tidak boleh diterima sebagai bukti kerana ia bertujuan untuk membuktikan kebenaran kenyataan yang telah diberitahu oleh Ruslan kepada SP6 dan oleh itu ditangkap oleh pengecualian prinsip dengar cakap. (perenggan 33)

A **(4)** Undang-undang lazim tidak terpakai untuk memerima masuk keterangan perbualan telefon yang dipintas kerana kebolehterimaan masuk ekshibit-ekshibit tersebut sebagai keterangan adalah dikawal oleh peruntukan statutori iaitu s. 49 Akta 575. Adalah menjadi undang-undang mantap bahawa mahkamah tidak boleh
B mengimport prinsip-prinsip undang-undang lazim dari bidang kuasa lain sekiranya terdapat peruntukan statutori khusus mengenainya. Keterangan perbualan telefon yang dipintas oleh pihak pendakwaan, jika diterima masuk, akan menjadi keterangan yang penting bagi pihak pendakwaan untuk
C membuktikan pembabitan responden dengan perbuatan rasuah tetapi tiada perakuan yang telah ditandatangani oleh Pendakwa Raya seperti yang diperuntukkan di bawah s. 39(4) Akta 575 berhubung ekshibit-ekshibit tersebut. (perenggan 34-37)

D **(5)** Untuk pemakaian anggapan statutori di bawah s. 42 Akta 575 dan untuk membentuk suatu kesalahan di bawah s. 10(a)(aa) Akta 575, tidak mencukupi untuk pendakwaan membuktikan bahawa responden-responden telah menerima suapan semata-
E mata. Pihak pendakwaan hendaklah menunjukkan bahawa tujuan suapan adalah salah di sisi undang-undang. Keterangan ikut keadaan tidak mencukupi untuk membuat inferens bahawa suapan tersebut diterima oleh responden ketiga sebagai suatu dorongan bagi mendapatkan cadangan projek tersebut. Oleh itu, pihak pendakwaan telah gagal membuktikan bahawa wang
F tersebut telah diterima secara rasuah bagi mendorong responden ketiga membantu SP6 mendapatkan projek yang dicadangkan atau perbuatan tersebut bertentangan di sisi undang-undang. (perenggan 43, 44, 48 & 50)

G **(6)** Keterangan pihak pendakwaan tidak boleh diterima masuk sebagai keterangan dan tidak mencukupi bagi membuktikan intipati-intipati pertuduhan yang dikemukakan terhadap responden-responden sebagaimana yang dikehendaki oleh undang-undang. Justeru, tidak ada "appealable error" yang
H telah dilakukan oleh PK yang mewajarkan campur tangan Mahkamah Rayuan. (perenggan 58 & 59)

I

***English** Translation Of Headnotes*

The respondents were charged under s. 10(a)(aa) of the Anti-Corruption Act 1997 ('Act 575') for soliciting and/or receiving cash and sexual services from SP6 as an inducement to secure a proposed project to develop a 90 acres land ('the project'). SP6 was an agent provocateur who assisted SP18, an investigating officer with the Anti-Corruption Agency, to disguise as the manager of the said project. In the Sessions Court, the respondents were discharged and acquitted. Dissatisfied, the prosecution appealed to the High Court but the appeal was dismissed by the learned Judicial Commissioner ('JC'). Hence, the appeal. The reasons set forth were that the JC had erred when he decided that (i) the prosecution had failed to prove a *prima facie* case; and (ii) the provisions of s. 42 of Act 575 was inapplicable when the prosecution had succeeded in establishing the elements of solicitation for gratification. The legal issues that arose, *inter alia,* were: (i) whether the evidence of SP6 as an agent provocateur was admissible; (ii) whether the statements of Ruslan (deceased) to SP6 was admissible or excluded as hearsay; (iii) whether the telephone conversations intercepted by the prosecution admissible in evidence in the court; and (iv) whether the application of the statutory presumption under s. 42 of Act 575 could be invoked.

Held (dismissing appeal; affirming decision of High Court) Per Mohd Zawawi Salleh JCA delivering the judgment of the court:

(1) The Sessions Court Judge and the JC had correctly decided that the evidence of SP6 was governed by s. 44(1)(b) of Act 575. Therefore, SP6 could not be regarded as an unreliable witness and his evidence should be admitted and treated like any ordinary witnesses' evidence who testified in court. An agent provocateur's evidence does not require corroboration and an accused can be convicted based on the uncorroborated evidence of an agent provocateur.

(2) However, in view of the several defects found in SP6's evidence, it must be treated with caution. (*Andy Bagindah v. PP* (refd); *PP v. Datuk Haji Harun Haji Idris (No 2)* (refd)).

A **(3)** The purpose of the prosecution in adducing the statements made by Ruslan to SP6 was to prove that there was a solicitation for gratification by the respondents. However, the statements were not admissible in evidence because it was intended to prove the truth of the statement made by Ruslan
B to SP6 and therefore was caught by the exclusion to the principle of hearsay.

(4) The common law was not applicable to admit the evidence of the intercepted telephone conversations as the admissibility of
C such exhibits was governed by the statutory provisions of s. 49 of Act 575. It is trite law that the court cannot import common law principles from other jurisdictions if there is specific statutory provisions thereof. The evidence of the intercepted telephone conversations by the prosecution, if
D admitted, would be an important evidence for the prosecution to prove the involvement of the respondents in the act of corruption. Unfortunately, no certificate was signed by the Public Prosecutor as required under s. 39(4) of Act 575 in relation to the admissibility of the exhibits.

E **(5)** In order to invoke the statutory presumption under s. 42 of Act 575 and to establish an offence under s. 10(a)(aa) of Act 575, it was not sufficient for the prosecution to establish that the respondents had received the gratification. The prosecution
F had to prove that the purpose of the gratification was contrary to law. The circumstantial evidence was insufficient to infer that the third respondent had indeed accepted the gratification for the purpose of securing the proposed project. Thus, the prosecution had failed to prove that the money had been
G corruptly received to induce the third respondent in assisting SP6 to procure the proposed project or the act was contrary to law.

(6) The prosecution's evidence could not be admitted into evidence and was not sufficient to prove the ingredients of the
H charge preferred against the respondents as required by law. Thus, there was no "appealable error" by the JC that warranted the intervention of the appellate court.

I

Kes-kes yang dirujuk:

Ahmad Shah Hashim v. PP [1979] 1 LNS 4 FC ***(dirujuk)***
Andy Bagindah v. PP [2000] 3 CLJ 289 CA ***(dirujuk)***
Balachandran v. PP [2005] 1 CLJ 85 FC ***(dirujuk)***
Choong Oi Choo v. PP & Another Case [1986] 2 CLJ 231; [1986] CLJ (Rep) 325 HC ***(dirujuk)***
Hari Bhadur Ghale v. PP [2012] 7 CLJ 789 FC ***(dirujuk)***
Kuruma, Son of Kaniu v. R [1955] AC 197 ***(dirujuk)***
Lim Hung Wang & Ors v. PP [2011] 7 CLJ 318 HC ***(dirujuk)***
Lim Kheng Kooi & Anor v. Regina [1957] 1 LNS 36 HC ***(dirujuk)***
Looi Kow Chai & Anor v. PP [2003] 1 CLJ 734 CA ***(dirujuk)***
Mohd Ali Jaafar v. PP [1998] 4 CLJ Supp 208 HC ***(dirujuk)***
Ng Yiu Kwok & Ors v. PP [1989] 1 LNS 52 SC ***(dirujuk)***
PP v. Dato' Saidin Thamby [2012] 4 CLJ 15 CA ***(dirujuk)***
PP v. Datuk Haji Harun Haji Idris (No 2) [1976] 1 LNS 184 HC ***(dirujuk)***
PP v. Letchumanan Suppiah [2009] 5 CLJ 652 FC ***(dirujuk)***
PP v. Mohamed Ali Mohamed Amin & Anor [1979] 1 LNS 76 HC ***(dirujuk)***
PP v. Mohd Radzi Abu Bakar [2006] 1 CLJ 457 FC ***(dirujuk)***
PP v. You Kong Lai [1984] 1 CLJ 379; [1984] 2 CLJ (Rep) 429 HC ***(dirujuk)***
Ram Singh v. Col Ram Singh AIR 1986 SC 3 ***(dirujuk)***
Raphael Pura v. Insas Bhd & Ors [2003] 1 CLJ 61 FC ***(dirujuk)***
Ratten v. R [1972] AC 378 ***(dirujuk)***
Saad Abas & Anor v. PP [1998] 4 CLJ 575 CA ***(dirujuk)***
Subramaniam v. PP [1956] 1 LNS 115 PC ***(dirujuk)***

Perundangan yang dirujuk:

Anti-Corruption Act 1997, ss. 10(a)(aa), 16, 39(4), 42, 44(1)(b), 49
Criminal Procedure Code, s. 180
Dangerous Drugs Act 1952, s. 40A

Sumber-sumber yang dirujuk:

Profesor Sir Rupert Cross, *Cross on Evidence*, edisi 4, 1974, ms 6

Bagi pihak perayu - Mohamad Abazafree Mohd Abbas (Ahmad Sazilee Abdul Kahri, How May Ling bersamanya); TPR
Bagi pihak responden 1, 2 & 4 - Abdul Roni Abd Rahman; T/n Abdul Roni & Co
Bagi pihak responden 3 - Surjan Singh Sidhu; T/n Surjan Singh & Co

[Rayuan dari Mahkamah Tinggi, Ipoh; Rayuan Jenayah No: 42S(A)-4-2010]

Dilaporkan oleh Sandra Gabriel

A

PENGHAKIMAN

Mohd Zawawi Salleh HMR:

Pendahuluan

B **[1]** Ini adalah rayuan oleh Pendakwa Raya Malaysia ("perayu") terhadap keputusan Pesuruhjaya Kehakiman Mahkamah Tinggi Ipoh, Perak ("PK") pada 22 April 2011 yang menolak rayuan perayu dan mengekalkan perintah pelepasan dan pembebasan di akhir kes pendakwaan yang dibuat oleh Mahkamah Sesyen Ipoh C bagi beberapa pertuduhan di bawah s. 10(a)(aa) Akta Pencegahan Rasuah 1997 ("Akta 575") yang boleh dihukum di bawah s. 16 Akta yang sama.

[2] Terdapat juga rayuan silang ("cross-appeal") oleh Usaili bin D Alias dan Mohd Osman bin Mohd Jailu, iaitu responden 2 dan responden 4 di Mahkamah Tinggi terhadap keputusan PK yang mengakas keputusan Hakim Mahkamah Sesyen dan memutuskan bahawa Pendakwa Raya telah berjaya membuktikan kes *prima facie* serta mengarahkan mereka membela diri. Walau bagaimanapun, E rayuan silang ini tidak diteruskan. Pada pandangan kami, keputusan responden 3 dan responden 4 untuk tidak meneruskan rayuan adalah wajar kerana keputusan sama ada Pendakwa Raya telah berjaya membuktikan kes *prima facie* dalam sesuatu kes bukanlah keputusan ("decision") yang boleh dirayukan ke F Mahkamah Rayuan (lihat *Saad Abas & Anor v. PP* [1998] 4 CLJ 575; *PP v. Letchumanan Suppiah* [2009] 5 CLJ 652; *Lim Hung Wang & Ors v. PP* [2011] 7 CLJ 318).

[3] Semasa perbicaraan dijalankan di Mahkamah Sesyen, seramai G 30 orang saksi pendakwaan telah dipanggil untuk memberi keterangan dan sejumlah 109 barang kes telah dikemukakan. Pada 28 September 2009, selepas SP3 memberi keterangan, Timbalan Pendakwa Raya yang mengendalikan perbicaraan telah memaklumkan kepada mahkamah bahawa salah seorang tertuduh, iaitu Ruslan bin H Sahat, telah meninggal dunia dan seterusnya Pendakwa Raya telah menarik balik pertuduhan terhadap beliau. Mahkamah telah meneruskan perbicaraan terhadap responden-responden yang lain.

I

[4] PK telah menolak rayuan Pendakwa Raya terhadap perintah pelepasan dan pembebasan Hakim Mahkamah Sesyen bagi kes-kes yang berikut: A

(i) Kes No. 61-7-2008 terhadap responden 1;

(ii) Kes No. 61-8-2008 terhadap responden 2 dan responden 3; B

(iii) Kes No. 61-10-2008 terhadap responden 3 berhubung dengan keempat-empat pertuduhan; dan

(iv) Kes No. 62-125-2008 terhadap responden 5. C

[5] Walau bagaimanapun, PK telah membenarkan rayuan Pendakwa Raya dalam Kes No. 61-9-2008 terhadap responden 3 dan responden 4 berhubung dengan kesemua ketiga-tiga pertuduhan yang dikemukakan terhadap mereka. Oleh itu, responden 3 dan responden 4 telah diperintahkan membela diri di hadapan Mahkamah Sesyen. D

Fakta Kes

[6] Secara ringkas, responden-responden telah dituduh meminta dan/atau menerima wang tunai dan perkhidmatan seks daripada Mohamad Imran bin Abdullah (SP6) sebagai suatu dorongan supaya beliau memperolehi projek yang dicadangkan, iaitu, untuk membangunkan tanah seluas 90 ekar di kawasan Pusat Bandar Seri Iskandar secara usaha sama dengan Majlis Daerah Perak Tengah ("MDPT"). E F

[7] Pada 2 Ogos 2008, Encik Firdaus bin Idris (SP18), seorang pegawai penyiasat Badan Pencegah Rasuah Negeri Perak, telah menerima maklumat mengatakan terdapat perbuatan rasuah dan penyelewengan yang melibatkan projek pembangunan di Perbadanan Kemajuan Negeri Perak (PKNP) dan MDPT. Ia dikatakan melibatkan beberapa ahli politik dari Pakatan Rakyat yang pada masa itu membentuk Kerajaan Negeri Perak dan seorang yang bernama Ruslan bin Sahat yang bekerja di PKNP. G H

[8] SP18 telah mendapat kerjasama SP6 untuk bertindak sebagai seorang agen provokatur dengan menyamar sebagai pengurus projek untuk Syarikat Imbangan Damai Sdn Bhd. SP6 telah bertemu dengan Ruslan bin Sahat (telah meninggal dunia). SP6 menyatakan Ruslan bin Sahat boleh membantu beliau mendapatkan I

projek pembangunan tersebut dengan bantuan seorang Ahli Dewan Undangan Negeri ("ADUN") bernama Usaili bin Alias (responden 3).

[9] Ruslan bin Sahat mencadangkan kepada SP6 supaya meletakkan harga cadangan projek tersebut sejumlah RM180 juta dan bagi membantu mendapatkan projek tersebut, bayaran 10% dari jumlah harga projek akan dikenakan. 5% bayaran hendaklah dibayar sebelum kelulusan diperolehi dan 5% lagi selepas kelulusan dibuat.

[10] Beberapa pertemuan, perbincangan dan lawatan tapak telah dilakukan oleh pihak-pihak yang terlibat, iaitu, SP6, Ruslan bin Sahat, Usaili bin Alias (responden 3), Zul bin Hassan (responden 1) dan Faizul Azrim (responden 4).

[11] Responden 3 telah mengatur pertemuan SP6 dengan seorang Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (Exco) bernama Jamaluddin bin Mohd Radzi (responden 2).

[12] Kronologi transaksi-transaksi yang berlaku dan pertuduhan-pertuduhan yang dikemukakan terhadap responden-responden telah diringkaskan oleh PK di ms. 52-53 rekod rayuan seperti berikut:

Pertuduhan	**Tarikh/ Masa/ Tempat**	**Intipati Pertuduhan**	**Responden Yang Dituduh**	**No. Kes**
Pertama	10.8.2008, jam lebih kurang 9.40 pagi, di Pusat Bandar Seri Iskandar (tapak)	Menerima RM1,000	Responden 3	61-10-2008
Kedua	11.8.2008, jam lebih kurang 6.50 petang, di Coffee House, Hotel Excelsior	Menerima RM9,000	Responden 3	61-10-2008

Pertuduhan	Tarikh/ Masa/ Tempat	Intipati Pertuduhan	Responden Yang Dituduh	No. Kes
Ketiga	12.8.2008, jam lebih kurang 5.00 petang, di Medan Istana 2, Bandar Ipoh Raya	Menerima RM5,000 untuk Responden 2	Responden 3	61-10-2008
Keempat	14.8.2008, jam lebih kurang 11.40 pagi, di Tingkat 1, Pejabat SUK	Menerima RM5,000 (dibaca bersama seksyen 34 KK)	Responden 2 & 3	61-8-2008
Kelima	14.8.2008, jam lebih kurang 11.40 pagi, di Pejabat SUK	Meminta RM5,000 untuk Responden 4	Responden 3	61-10-2008
Keenam	14.8.2008, jam lebih kurang 8.10 malam, di Sri Sayang Apartment	Menerima perempuan bagi tujuan mengadakan hubungan seks	Responden 1	61-7-2008
Ketujuh	14.8.2008, jam lebih kurang 8.10 malam, di Sri Sayang Apartment Pusat Bandar Seri Iskandar (tapak)	Menerima perempuan bagi tujuan mengadakan hubungan seks	Responden 5	62-125-2008
Kelapan	16.8.2008, jam lebih kurang 7.15 malam, di Aquarius Restaurant	Menerima RM5,000 (dibaca bersama seksyen 34 KK)	Responden 3 & 4	61-9-2008

Pertuduhan	Tarikh/ Masa/ Tempat	Intipati Pertuduhan	Responden Yang Dituduh	No. Kes
Kesembilan	16.8.2008, jam lebih kurang 7.15 malam, di Aquarius Restaurant	Meminta RM100,000 (dibaca bersama seksyen 34 KK)	Responden 3 & 4	61-9-2008
Kesepuluh	19.8.2008, jam lebih kurang 6.15 petang, di Restoran Kluang Station Café	Menerima RM100,000 (dibaca bersama seksyen 34 KK)	Responden 3 & 4	61-9-2008

Rayuan

[13] Di hadapan kami, Encik Mohamad Abazafree bin Mohd Abbas, Timbalan Pendakwa Raya terpelajar yang mewakili perayu telah mengemukakan dua alasan utama bagi mencabar keputusan yang dibuat oleh PK, seperti berikut:

(a) bahawa PK telah khilaf dari segi undang-undang dan fakta apabila memutuskan bahawa pihak pendakwaan telah gagal untuk membuktikan suatu kes *prima facie* terhadap responden-responden dengan mengekalkan perintah pelepasan dan pembebasan yang dibuat oleh Hakim Mahkamah Sesyen dalam kes-kes No. 61-7-2008; Kes No. 61-8-2008, Kes No. 6-10-2008 dan Kes No. 61-125-2008; dan

(b) bahawa PK telah khilaf dari segi undang-undang dan fakta apabila memutuskan bahawa peruntukan s. 42 Akta 575 tidak boleh digunakan sedangkan pihak pendakwaan telah berjaya membuktikan elemen permintaan dan/atau pemberian rasuah.

[14] Bagi menyokong alasan (a), Timbalan Pendakwa Raya terpelajar telah mengemukakan jadual keterangan yang terperinci bagi menunjukkan bahawa responden-responden telah meminta dan/atau menerima rasuah. (Lihat penghujahan bertulis dan penghujahan lanjut perayu). Berdasarkan jadual keterangan tersebut, Timbalan Pendakwa Raya berhujah bahawa perayu telah berjaya membuktikan suatu kes *prima facie* terhadap kesemua responden.

[15] Timbalan Pendakwa Raya terpelajar menggesa supaya kami meneliti keterangan yang dikemukakan oleh saksi-saksi pendakwaan secara menyeluruh, yang bermula dari pertemuan pertama pada 6 Jun 2008 antara SP6 dengan Ruslan bin Sahat; pertemuan dan perbincangan susulan antara pihak-pihak yang terlibat; sehinggalah penyerahan dan/atau penerimaan wang serta perkhidmatan seks diberikan.

[16] Berdasarkan keterangan yang dikemukakan, Timbalan Pendakwa Raya berhujah bahawa sesungguhnya intipati-intipati s. 10(a)(aa) Akta 575 telah dibuktikan, di mana responden-responden telah:

(a) meminta/menerima suapan;

(b) menerima suapan itu secara rasuah; dan

(c) meminta/menerima suapan sebagai suatu dorongan untuk membantu SP6 bagi mendapatkan projek yang dicadangkan tersebut.

[17] Peguambela-peguambela terpelajar responden-responden bergantung kepada hujah-hujah bertulis yang difailkan di Mahkamah Tinggi dalam mempertahankan keputusan yang dibuat oleh PK.

[18] Kami telah meneliti, mengkaji dan menghayati kesemua hujah yang telah dikemukakan dengan cermat dan mendalam bagi membolehkan satu keputusan mengikut undang-undang dapat dibuat.

Persoalan Undang-Undang

[19] Berdasarkan rekod rayuan, adalah jelas bahawa bagi membuktikan kes terhadap responden-responden, pihak pendakwaan banyak bersandar kepada keterangan-keterangan yang berikut:

(a) keterangan agen provokatur (SP6);

(b) keterangan mengenai apa yang diberitahu oleh Ruslan bin Sahat (telah meninggal dunia) kepada SP6;

(c) keterangan perbualan telefon yang dipintas dan dirakam oleh pihak pendakwaan; dan

(d) pemakaian anggapan statutori di bawah s. 42 Akta 575.

[20] Pada hemat kami, keputusan mengenai persoalan undang-undang ini akan memberi kesan terhadap penilaian keterangan yang dikemukakan oleh pihak pendakwaan bagi membuktikan intipati-intipati pertuduhan-pertuduhan yang dirayukan. Sekiranya beberapa aspek keterangan penting pendakwaan telah diputuskan tidak boleh diterima masuk ("inadmissible"), tentunya ia akan menjejaskan kecukupan keterangan ("sufficiency of evidence") yang diperlukan bagi membuktikan suatu kes *prima facie* terhadap pertuduhan-pertuduhan yang dikemukakan terhadap responden-responden sebagaimana yang ditetapkan oleh s. 180 Kanun Tatacara Jenayah dan berdasarkan panduan-panduan yang diberikan oleh, antara lain, kes *Balachandran v. PP* [2005] 1 CLJ 85; [2005] 1 AMR 323; *Looi Kow Chai & Anor v. PP* [2003] 1 CLJ 734; [2003] 2 AMR 89; dan *PP v. Mohd Radzi Abu Bakar* [2006] 1 CLJ 457; [2005] 6 AMR 203.

[21] Kami akan membincangkan persoalan undang-undang tersebut satu per satu.

Keterangan Agen Provokatur (SP6)

[22] Timbalan Pendakwa Raya dan peguambela terpelajar tidak mempertikaikan fakta bahawa SP6 ialah seorang agen provokatur. Hakim Mahkamah Sesyen telah membuat penemuan fakta yang disahkan oleh PK bahawa SP6 telah diminta oleh SP18 untuk bertindak sebagai agen provokatur. Bahkan SP6 sendiri mengakui semasa pemeriksaan balas bahawa beliau hanya akan dibayar atas perkhidmatannya sebagai agen provokatur selepas tangkapan dibuat. Berdasarkan keterangan, nampaknya SP6 telah memainkan peranan penting untuk memerangkap responden-responden.

[23] Pada hemat kami, Hakim Mahkamah Sesyen dan PK telah membuat keputusan yang betul apabila memutuskan bahawa keterangan SP6 adalah dikawal oleh s. 44(1)(b) Akta 575. Justeru, SP6 tidak boleh dianggap sebagai seorang saksi yang tidak boleh dipercayai dan keterangannya hendaklah diterima serta diperlakukan seperti mana-mana keterangan saksi biasa yang memberi keterangan di mahkamah. Keterangan seseorang agen provokatur tidak memerlukan keterangan sokongan dan seseorang tertuduh boleh disabitkan atas keterangan agen provokatur tanpa keterangan sokongan.

[24] Pada pandangan kami, kedudukan keterangan SP6 adalah sama seperti keterangan seorang agen provokatur dalam kes pengedaran dadah yang dikawal oleh s. 40A Akta Dadah Berbahaya 1952. Tafsiran "agen provokatur" telah dijelaskan oleh kes *Hari Bhadur Ghale v. PP* [2012] 7 CLJ 789, apabila Mahkamah Persekutuan memutuskan seperti berikut:

> 17. Reverting now to the case at hand the starting point is to consider the judicial pronouncement of who is an agent provocateur. It is 'one who provokes or suggests the commission of an offence to another person hoping that the latter will go along with his suggestion so that the other person may be convicted of the offence the agent provocateur suggested'. (See: *Wan Mohd Azman Hassan v. Public Prosecutor* [2010] 4 CLJ 529).
>
> 18. In other words "a person who entices another to commit an express breach of the law which he would not otherwise have committed, and then proceeds or informs against him in respect of such offence." (See: *United Kingdom Report of the Royal Commission on Police Powers and Procedure* [1929] Cmd 3297).
>
> 19. Thus, it denotes that any person can be an agent provocateur and need not be only a class or category of persons or members of a law enforcement agency. But more often than not an agent provocateur is generally 'an agent of the state – usually a law enforcement officer or a controlled informer' who 'causes someone to commit an offence in order that he should be prosecuted' per Lord Hoffmann, paragraph 35 in *Regina v. Loosely* [2001] UKHL 53.
>
> ...
>
> 25. Be that as it may it should nevertheless be understood that when an agent provocateur is called upon to testify in court he is just another witness and his evidence is therefore subject to the general rules of evidence and procedures, both statutory and common law.

[25] Dalam kes *Faisan Wasoh & Anor v. PP* (Rayuan No: D-05-425 & 426-2010) (Unreported), mahkamah ini telah membuat keputusan yang mempunyai kesan yang sama. Mahkamah menyatakan seperti berikut:

> [10] ... It is true that as an agent provocateur, PW7 had played a very active role and participated in the plan in the entrapment process set up by the police leading to the arrest of the appellants and the seizure of the drugs. We are mindful that the prosecution's case was based entirely on the evidence of PW7 to

A prove that the appellants had the prerequisite knowledge about the dangerous drugs found from the various parts of the vehicle. Here we will mention one important point regarding the provisions of s. 40A(1) of the Act. That provision stipulates that no agent provocateur shall be presumed to be unworthy of credit by reason only of his having attempted to abet or abetted the commission of an offence if the attempt to abet or abetment was for the sole purpose of securing evidence against such person. It is an established principle of law that an agent provocateur's evidence requires no corroboration and that an accused person can be convicted on the uncorroborated evidence of the agent provocateur if the court accepts the truth of the evidence (see *Wan Yurillhami Wan Yaacob & Anor v. PP* [2010] 1 CLJ 17, *Namasiyiam Doraisamy v. PP & Other Cases* [1987] CLJ (Rep) 241, *Tee Thian See v. Public Prosecutor* [1996] 3 MLJ 209 and *PP v. Mohamed Halipah* [1982] 1 MLJ 155). Where the evidence of a witness does not require to be corroborated in law, there is no obligation to put forward corroborative evidence to support his testimony (see: *Balachandran v. PP* [2005] 1 AMR 321). In our view, parliament deemed it necessary to make specific provision concerning the evidence of the agent provocateur in cases relating to the fight against drug trafficking where it is difficult to secure evidence in the usual method especially if it involves organized drug traffickers. The use of agent provocateurs is now a common technique employed by the police in apprehending drugs traffickers (see: *Wan Mohd Azman Hassan v. PP* [2010] 4 CLJ 529).

[26] Walau bagaimanapun, selepas meneliti keterangan SP6 secara keseluruhan, kami bersetuju dengan pandangan Hakim Mahkamah Sesyen dan PK bahawa terdapat beberapa kecacatan ("infirmities") dalam keterangan SP6 seperti berikut:

(a) terdapat percanggahan dalam beberapa aspek penting keterangan SP6;

(b) SP6 mengakui bahawa salah satu daripada laporan-laporannya iaitu eks. P39 adalah tidak benar; dan

(c) SP6 bersetuju dengan cadangan peguambela semasa pemeriksaan balas bahawa keterangannya di mahkamah adalah berdasarkan arahan SP18.

[27] Dalam hal keadaan sedemikian, kami bersetuju dengan pandangan PK bahawa keterangan SP6 hendaklah dipertimbangkan secara berhati-hati. Kami juga bersetuju bahawa keterangan SP6 tidak boleh ditolak sepenuhnya tetapi hendaklah diteliti berdasarkan

panduan-panduan yang dinyatakan, antara lain, dalam kes-kes *Andy Bagindah v. PP* [2000] 3 CLJ 289; [2003] 3 MLJ 647, *PP v. Datuk Haji Harun Haji Idris (No 2)* [1976] 1 LNS 184; [1977] 1 MLJ 5. Keterangan SP6 hendaklah dilihat dari segala sudut untuk menentukan sama ada beliau bercakap benar dalam aspek-aspek penting keterangan kes ini.

Keterangan Mengenai Apa Yang Diberitahu Oleh Ruslan bin Sahat (Telah Meninggal Dunia) Kepada SP6

[28] Berdasarkan rekod rayuan, Ruslan bin Sahat telah meninggal dunia sebelum SP6 memberi keterangan di Mahkamah Sesyen. Justeru, persoalan undang-undang yang berbangkit ialah sama ada keterangan SP6 berkaitan dengan apa yang dinyatakan oleh Ruslan bin Sahat kepada beliau boleh diterima masuk sebagai keterangan atau ia adalah keterangan dengar cakap ("hearsay").

[29] Keterangan dengar cakap ("hearsay evidence") tidak ditafsirkan dalam mana-mana statut. Profesor Sir Rupert Cross di dalam bukunya *"Cross on Evidence"*, edisi 4, 1974, berkata di ms 6 mengenai keterangan dengar cakap seperti berikut:

> statement other than one made by a person while giving oral evidence in the proceedings is (inadmissible as evidence of any fact stated).

[30] Dalam buku *"Phipson on Evidence, the Practitioner's Work"*, edisi ke 12, 1976, kenyataan berikut telah diberikan di perenggan 625:

> Former oral or written statements by any person, whether or not he is a witness in the proceedings, may not be given in evidence if the purpose is to tender them as evidence of the truth of the matters asserted.

[31] Dalam kes *Subramanian v. PP* [1956] 1 LNS 115; [1956] 1 MLJ 220, Privy Council telah menjelaskan keterangan dengar cakap di ms. 222 seperti berikut:

> … In ruling out peremptorily the evidence of conversation between the terrorists and the appellant the trial judge was in error. Evidence of a statement made to a witness by a person who is not himself called as a witness may or may not be hearsay. It is hearsay when the object of the evidence is to establish the truth of what is contained in the statement. It is not hearsay and is admissible when it is proposed to establish by the evidence, not

A the truth of the statement, but the fact that it was made. The fact that the statement was made, quite apart from its truth, is frequently relevant in considering the mental state and conduct thereafter of the witness or of some other person in whose presence the statement was made. In the case before their
B Lordships statements could have been made to the appellant by the terrorists, which, whether true or not, if they had been believed by the appellant, might reasonably have induced in him an apprehension of instant death if he failed to conform to their wishes …

C **[32]** Lord Wilberforce dalam kes *Ratten v. R* [1972] AC 378 di ms. 387 berkata seperti berikut:

The mere fact that the evidence of a witness as to words spoken by another person who is not called is no objection to its admissibility. Words spoken are facts just as much as any other
D action by a human being. If the speaking of the words is a relevant facts, a witness may give evidence that they were spoken. A question of hearsay only arises when the words spoken are relied on "testimony", that is, as establishing some fact narrated by the words.

E **[33]** Melihat kepada tujuan pihak pendakwaan mengemukakan keterangan mengenai apa yang diberitahu oleh Ruslan bin Sahat kepada SP6 ialah untuk membuktikan permintaan-permintaan suapan oleh responden-responden pada tarikh-tarikh dan tempat-
F tempat tertentu seperti yang terdapat dalam pertuduhan-pertuduhan, kami berpendapat bahawa keterangan tersebut tidak boleh diterima masuk sebagai keterangan kerana sebenarnya ia bertujuan untuk membuktikan kebenaran pernyataan yang diberitahu oleh Ruslan bin Sahat kepada SP6. Kami tidak dapat
G mengesan apa-apa tujuan lain keterangan tersebut dikemukakan oleh pihak pendakwaan.

Keterangan Perbualan Telefon Yang Dipintas Oleh Pihak Pendakwaan

[34] Mengikut rekod rayuan, pihak pendakwa telah memintas dan
H merakamkan beberapa perbualan telefon dan telah mengemukakan rekod-rekod tersebut sebagai eks. P65A, P66A, P67A, P69A, P70A, P71A dan P87A. Transkripnya pula telah dikemukakan sebagai eks. P65B, P66B, P67B, P69B, P70B, P71B dan P87B. Ekshibit-ekshibit tersebut, jika diterima masuk sebagai keterangan,
I tidak syak lagi akan menjadi keterangan yang penting bagi pihak pendakwaan membuktikan pembabitan responden-responden dengan perbuatan rasuah seperti yang dipertuduhkan terhadap mereka.

[35] Malangnya, tiada perakuan yang ditandatangani oleh Pendakwa Raya seperti diperuntukkan di bawah s. 39(4) Akta 575 dikemukakan berhubung dengan ekshibit-ekshibit tersebut. Timbalan Pendakwa Raya terpelajar tidak mempertikaikan fakta mengenai ketiadaan perakuan tersebut tetapi berhujah bahawa ekshibit-ekshibit tersebut boleh diterima masuk di bawah prinsip undang-undang lazim ("common law"). Bagi menyokong hujah beliau, Timbalan Pendakwa Raya merujuk kepada kes-kes *Kuruma, Son of Kaniu v. R* [1955] AC 197, *Mohd Ali Jaafar v. PP* [1998] 4 CLJ Supp 208 dan *Ng Yiu Kwok & Ors v. PP* [1989] 1 LNS 52; [1989] 3 MLJ 166 (SC).

[36] Kami bersetuju dengan keputusan PK bahawa prinsip-prinsip undang-undang lazim adalah tidak terpakai dalam kes ini kerana kebolehterimaan masuk ekshibit-ekshibit tersebut sebagai keterangan adalah dengan jelas dikawal oleh peruntukan statutori iaitu s. 49 Akta.

[37] Adalah menjadi undang-undang mantap bahawa mahkamah tidak boleh mengimport prinsip-prinsip undang-undang lazim ("common law") dari bidang kuasa lain sekiranya telah sedia terdapat peruntukan statutori khusus mengenainya. Dalam kes *Raphael Pura v. Insas Bhd & Ors* [2003] 1 CLJ 61, Abdul Hamid Mohamad HMP (sebagaimana beliau ketika itu) berkata di ms. 88:

> In my view, this court is bound by the provisions of our own rules and not that of any other country. ...
>
> Furthermore, this court too should be careful and slow to adopt the decisions of the courts in other countries, even on the basis that it forms parts of the common law of England, which on this point, it is not. Particular attention must be paid to the written law of this country. In other words, the provisions of s. 3(1) of the Civil Law Act 1956, must always be borne in mind.

[38] Pada pandangan kami, sekiranya undang-undang telah membuat peruntukan khusus mengenai kebolehterimaan masuk sesuatu keterangan, peruntukan tersebut hendaklah dipatuhi sepenuhnya. Justeru, mahkamah tidak boleh bergantung kepada peruntukan undang-undang lain, termasuklah undang-undang lazim ("common law").

[39] Kami bersetuju dengan pemerhatian yang dibuat oleh PK bahawa rakaman video yang ditanda sebagai eks. P54A, P55A, P56A, P57A, P58A, P59A, P60A, P61A, P62A, P63A dan P64A tidak boleh diberi pertimbangan atas alasan-alasan yang berikut:

(a) "Pin hole camera" dan telefon bimbit di mana rakaman dibuat tidak dikemukakan di mahkamah bagi memastikan peralatan tersebut berada dalam keadaan baik;

(b) Kualiti rakaman adalah tidak memuaskan di mana beberapa gambar dan beberapa bahagian perbualan tertentu yang dirakamkan tidak boleh dilihat atau didengar;

(c) Beberapa bahagian perbualan yang dirakamkan tidak jelas atau tidak boleh difaham; dan

(d) Tiada transkrip rakaman perbualan disedia dan/atau dibuat oleh pihak pendakwaan untuk dikemukakan di mahkamah.

[40] Dalam hal keadaan di mana rakaman gambar dan perbualan hilang dan tidak lengkap; tidak syak lagi terdapat kemungkinan yang keterangan tersebut adalah tidak tepat dan gambar yang dilihat dan perbualan yang didengar tidak boleh memberi gambaran sebenar mengenai apa yang berlaku. Ia juga boleh mengelirukan.

[41] Dalam kes *Ram Singh v. Col Ram Singh* AIR 1986 SC 3, syarat-syarat berikut telah dinyatakan oleh Mahkamah Agung India untuk membolehkan sesuatu rakaman perbualan diterima masuk sebagai keterangan:

(a) the voice of the speaker must be duly identified by the maker of the record or by others who recognize his voice. Where the maker has denied the voice it will require very strict proof to determine whether or not it was really the voice of the speaker.

(b) The accuracy of the tape recorded statement has to be proved by the maker of the record by satisfactory evidence direct or circumstantial.

(c) Every possibility of tempering with or erasure of a part of a tape recorded statement must be ruled out otherwise it may render the said statement out of context and, therefore, inadmissible.

(d) The statement must be relevant according to the rules of Evidence Act.

(e) The recorded cassette must be carefully sealed and kept in safe or official custody. A

(f) The voice of the speaker should be clearly audible and not lost or distorted by other sounds or disturbance.

[42] Pendekatan yang sama telah diambil oleh mahkamah di Malaysia, dalam kes *Mohd Ali Jaafar v. PP* [1998] 4 CLJ Supp 208, apabila Hakim Augustine Paul (sebagaimana beliau ketika itu) telah menggariskan prosedur yang perlu diikuti sebelum sesuatu rakaman gambar dan/atau perbualan boleh diterima masuk sebagai keterangan. Prosedur tersebut telah diringkaskan seperti berikut di ms. 222-223: B C

(a) the tape was run through and found to be clean before the recording was made;

(b) the machine was in proper working order; D

(c) the tape was not tampered with or altered in any way – it should be established in whose possession the tape was at all times;

(d) the officers (or other witnesses) played the tape over after making the recording and heard voices which they can identify; E

(e) a transcript was prepared of the voices; if it was just taken down in shorthand and the typed transcript prepared from the shorthand notes then the notes should be saved; F

(f) the officers (or other witnesses) played over the recording and checked it with the transcript as to the identity of the voices and as to the conversation.

(See *Canadian Criminal Evidence* (3rd Ed) by PK McWilliams QC at pp 7-10). G

Anggapan Di Bawah s. 42 Akta

[43] Bagi membuktikan satu kesalahan di bawah s. 10(a)(aa) Akta, adalah tidak memadai bagi pihak pendakwaan membuktikan bahawa responden-responden telah meminta dan/atau menerima suapan semata-mata. Pihak pendakwa perlu juga membuktikan bahawa suapan tersebut diminta dan/atau diterima secara rasuah ("corruptly") sebagai suatu dorongan untuk membantu SP6 mendapatkan cadangan projek tersebut. H I

[44] Proposisi undang-undang mengenai perkara ini adalah jelas dan telah diputuskan oleh banyak kes. Dalam kes *PP v. Dato' Saidin Thamby* [2012] 4 CLJ 15, Abdul Malik Ishak HMR, telah merujuk kepada kes-kes *Lim Kheng Kooi & Anor v. Regina* [1957] 1 LNS 36; [1957] 23 MLJ 199; *PP v. You Kong Lai* [1984] 1 CLJ 379; [1984] 2 CLJ (Rep) 429; *Choong Oi Choo v. PP & Another Case* [1986] 2 CLJ 231; [1986] CLJ (Rep) 325; *PP v. Mohamed Ali Mohamed Amin & Anor* [1979] 1 LNS 76; *PP v. Datuk Haji Harun Haji Idris (No 2)* [1976] 1 LNS 184; [1977] 1 MLJ 15; *Ahmad Shah Hashim v. PP* [1979] 1 LNS 4; [1980] 1 MLJ 77 dan memutuskan bahawa untuk membuktikan permintaan dan/atau penerimaan sesuatu suapan itu dibuat "secara rasuah" di bawah s. 3(a)(i) Akta Pencegahan Rasuah 1961, pihak pendakwaan hendaklah menunjukkan bahawa tujuan suapan adalah salah di sisi undang-undang. Justeru, permintaan dan/atau penerimaan wang bagi tujuan sumbangan kepada parti politik semata-semata, sebagaimana yang telah dikemukakan oleh peguambela-peguambela responden-responden kepada saksi-saksi pihak pendakwaan semasa pemeriksaan balas, adalah tidak menyalahi undang-undang.

[45] Sama ada sumbangan kepada parti politik menjadi suatu kesalahan rasuah atau tidak adalah bergantung kepada fakta dan keadaan yang wujud dalam sesuatu kes. Bagi memahami perbezaan antara sumbangan yang membentuk kesalahan rasuah atau tidak, barangkali suai manfaat sekiranya kami merujuk kepada satu kertas penyelidikan bertajuk *"A Statutory Element in Exile: Defining "Corrupt Intent" in Federal Bribery Law",* Research Paper for "Campaign Finance and Election Law", Dec 2010, oleh Brennan Hughes dari Vanderbilt University, yang menyatakan mengenai sumbangan kepada parti politik di ms. 5 seperti berikut:

> This "corrupt intent" element is also what enables juries [courts] to separate legitimate campaign contributions from those which are unacceptable bribes. Individuals and politically active entities make campaign contributions using one of two strategies. In an electoral strategy, the donor chooses a candidate that appears to represent his interests, and contributes to that candidate in order to get the candidate elected. On the other hand, in a legislative strategy, a person or entity makes campaign contributions to candidates – not necessarily to help that candidate's (re)election, but to influence that candidate in respect to certain issues. There is nothing inherently illegal or wrong about either of these strategies.

[46] Selanjutnya, penulis telah memberi beberapa contoh di mana sumbangan kepada parti politik boleh menyalahi undang-undang dan menjadi perbuatan rasuah:

> A campaign contribution can be given corruptly under several circumstances. For example, a donor may condition a campaign contribution on the candidate's promise to perform a particular future act. A candidate may promise a particular act, conditioned upon whether a particular contribution is given. In both of these circumstances, there is a *quid pro quo*, and it is this reciprocity that distinguishes the bribe/extortion from an unlawful gratuity (a gift to reward the official for some past or future official act). In both of these circumstances, there is also corruption.
>
> The bribing donor seeks an unfair advantage for himself; the official who solicits a bribe seeks to enrich himself in ways that subvert both his ability to apply his unbiased judgment and his ability to represent the will of his constituents.

[47] Dengan mengambil kira pandangan mengenai persoalan undang-undang yang dinyatakan di atas, kami kini akan membincangkan kes-kes yang dirayukan oleh perayu. Kami mendapati PK telah menimbang dengan teliti kesemua keterangan yang dikemukakan oleh pihak pendakwaan dalam kes-kes tersebut dan beliau telah memberi alasan yang terperinci terhadap keputusan yang dibuatnya. Kami bersetuju dengan alasan yang diberikan oleh PK dan tidak mendapati apa-apa sebab kukuh untuk mengganggu keputusan tersebut.

[48] Bagi pertuduhan pertama dan kedua terhadap responden 3 yang dikatakan menerima wang tunai sebanyak RM1,000 dan RM9,000, kami bersetuju dengan keputusan PK bahawa pihak pendakwaan telah gagal membuktikan bahawa wang tersebut telah diterima secara rasuah bagi mendorong responden 3 membantu SP6 mendapatkan projek yang dicadangkan dan/atau perbuatan tersebut bertentangan dengan undang-undang.

[49] Pihak pendakwaan telah mengemukakan keterangan melalui SP6 bahawa Ruslan bin Sahat memberitahu beliau supaya membayar sebanyak RM10,000 kepada responden 3 dan beberapa orang YB serta ahli-ahli MPPT bagi menolong SP6 mendapatkan cadangan projek tersebut. Ruslan bin Sahat menyebut beberapa nama, iaitu, YB Usaili (responden 3), Zul Hassan (responden 1), dan Azrim (responden 5). Malangnya, Ruslan telah meninggal

dunia dan apa yang diberitahu oleh Ruslan bagi pihak responden-responden adalah tergolong dalam keterangan dengar cakap semata-mata. Adalah jelas daripada keterangan SP6, permintaan wang sebanyak RM10,000 tersebut telah dibuat oleh Ruslan bin Sahat dan bukannya oleh responden 3. Ruslan bin Sahat tidak dapat dipanggil untuk memberi keterangan dan dibuat pemeriksaan balas bagi menguji kebenaran apa yang diberitahunya kepada SP6. Keadaan yang wujud dalam kes ini adalah seperti yang dikatakan oleh pepatah Inggeris "dead men tell no tales".

[50] PK telah memutuskan bahawa keterangan keadaan ikut keadaan ("circumstantial evidence") yang dikemukakan oleh pihak pendakwaan adalah tidak mencukupi untuk dibuat inferens yang pasti bahawa sebenarnya suapan tersebut telah diterima oleh responden 3 sebagai suatu dorongan bagi membantu SP6 mendapatkan cadangan projek tersebut (lihat ms. 51-61 rekod rayuan). Kami berpendapat PK tidak khilaf dalam menganalisis keterangan ikut keadaan yang berkaitan dengan isu ini.

[51] Mengenai pertuduhan ketiga terhadap responden 3, keterangan yang dikemukakan oleh pihak pendakwaan tidak dapat menunjukkan dengan pasti siapakah sebenarnya yang meminta wang sebanyak RM50,000 untuk diberikan kepada responden 2. Keterangan SP6 bahawa Ruslan yang mengarahkan beliau untuk memegang wang sejumlah RM5,000 untuk diberikan kepada responden 2 adalah bercanggah dengan laporan yang dibuatnya sendiri (lihat eks. P37). Keraguan yang munasabah telah timbul mengenai siapakah sebenarnya yang meminta wang sebanyak RM5,000 untuk diberikan kepada responden 2, iaitu sama ada Ruslan bin Sahat atau responden 3, yang membuat permintaan tersebut.

[52] Keterangan mengenai tujuan wang tersebut diminta juga meragukan kerana terdapat percanggahan dalam keterangan yang diberikan oleh SP6 sendiri. Dalam laporan di eks. P37, SP6 menyatakan bahawa wang sebanyak RM5,000 tersebut adalah untuk responden 2 membantu beliau mendapatkan projek yang dicadangkan; sedangkan dalam laporannya terkemudian, iaitu eks. 9, SP6 telah menukar keterangannya dan mengatakan bahawa tujuan RM5,000 tersebut diminta adalah untuk sumbangan bagi Pilihanraya Permatang Pauh dan juga untuk menolong beliau mendapatkan projek yang dicadangkan.

[53] Mengenai pertuduhan keempat terhadap responden 2 dan responden 3, berdasarkan keterangan yang dikemukakan, tidak terdapat keterangan terus ("direct evidence") yang boleh menunjukkan bahawa responden 3 telah berjanji atau bersetuju untuk membantu SP6 mendapatkan cadangan projek tersebut. Sebaliknya, keterangan yang dikemukakan jelas menunjukkan bahawa wang sebanyak RM5,000 tersebut sebenarnya telah diberikan sebagai sumbangan bagi Pilihanraya Permatang Pauh.

[54] Kami telah meneliti analisis keterangan yang dibuat oleh PK mengenai perkara ini di ms. 67-68 RR dan mendapati bahawa keputusan beliau adalah disokong oleh keterangan yang berada di hadapan mahkamah.

[55] Mengenai pertuduhan kelima terhadap responden 3, kelemahan yang sama berlaku kepada kes pihak pendakwaan. Terdapat eks. P39 yang menunjukkan bahawa SP6 telah menyerahkan wang tunai sebanyak RM5,000 kepada YB Jamaludin (responden 3), dengan kehadiran YB Osman (responden 4) dan Ruslan bin Sahat. Walau bagaimanapun, SP6 menyatakan bahawa wang tersebut adalah sumbangan bagi Pilihanraya Permatang Pauh.

[56] Kami bersetuju dengan keputusan PK bahawa adalah tidak selamat untuk bersandar kepada eks. P39 atas dua sebab yang berikut:

(a) SP6 bersetuju dalam pemeriksaan balas bahawa kandungan laporannya adalah palsu; dan

(b) Adalah tidak jelas dari laporan tersebut kepada siapakah wang tersebut akan diberikan.

[57] Rayuan terhadap pertuduhan-pertuduhan lain di mana PK telah memerintahkan responden 1, responden 3 dan responden 4 membela diri telah tidak diteruskan kerana kekangan undang-undang. Justeru, kami tidak bercadang untuk membincangkan pertuduhan-pertuduhan tersebut kerana ia telah menjadi isu akademik.

Kesimpulan

[58] Kami telah memberi pertimbangan yang mendalam terhadap hujah-hujah yang dikemukakan oleh perayu bagi mencabar keputusan PK yang mengekalkan perintah pelepas dan pembebasan

A responden-responden di akhir kes pendakwaan bagi kes-kes yang berkaitan. Kami juga telah meneliti rekod rayuan dan hujah-hujah bertulis yang difailkan. Kami mendapati keterangan yang dikemukakan oleh pihak pendakwaan tergolong kepada dua keadaan, iaitu sama ada tidak boleh diterima masuk sebagai
B keterangan atau tidak mencukupi bagi membuktikan intipati-intipati pertuduhan yang dikemukakan terhadap responden-responden sebagaimana yang dikehendaki oleh undang-undang.

[59] Kami berpendapat tidak ada "appealable error" yang
C dilakukan oleh PK yang mewajarkan campur tangan mahkamah ini. Natijahnya, perintah PK dengan ini disah dan dikekalkan.

D

E

F

G

H

I